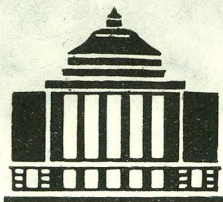

Väo sa e ta mis
 Samat muutis mere
 Voi loom sa
 Kuu sin pata sa
 Veel jettu

peatus sinseb metsas
 am oks kull kahu
 meelpe Da usuo naiti Ja
 ehkas jettus Saab sul
 saab sul osaks veel

AALICINNA

RAT-ESTONIA

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

ALCINA

Ooper 3 vaatuses

Lodovico Ariosto renessanss-eepose
«Orlando furioso» (Raevunud Roland)
motiividel

Tõlkinud — UNO KREEN

Lavastus on pühendatud G. F. Händeli
300. sünniaastapäevale

Esietendus 24. augustil 1985

Georg Friedrich Händel (1685—1759)
Thomas Hudsoni maali järgi

Георг Фридрих Гендель (1685—1759)
По картине Томаса Хадсона

Alcina

Händeli ooperite loetelus on «Alcina» 34. ooper, loodud 1735. aastal. Helilooja lõpetas teose 8. aprillil ja 8(!) päeva hiljem toimus Londoni Covent-Gardeni teatris esiettekanne.

Oletatavasti koostas Händel libreto mitme kirjandusliku eeskuju alusel ise, kuigi mõnede andmete järgi märgitakse teksti autoriks Antonio Fanzaglia, teisel jälle Antonio Marchi. Libreto (või materja selle koostamiseks) sai helilooja oma Itaalia-reisilt 1729. aastal. Teemaatika pärineb Lodovico Ariosto (1474—1533) renessanss-eepest «Orlando furioso» (Raevunud Roland) (vt. lk. 18).

Roland /his. Roldán, it. Orlando/ (? — 778) — Bretagne'i markkrahv, prantsuse rahvuseeose «Rolandi laul» nimikangelane, langes Karl Suure Hispaania sõjaretke ajal. «Rolandi laulu» ainetikku on rohkesti kasutatud keskaegses kirjanduses. Matteo Maria Boiardo (1441—1494) stantsides eeepose «L' Orlando innamorato» (1486, Armunud Roland) kirjutas Lodovico Ariosto 46-st laulust koosneva järje (samuti stantsides) «Orlando furioso». Ariosto eepest on saanud oma ainetiku mitmed ooperid: Händeli «Orlando» (1733), «Ariodante» (1735) ja «Alcina» (1735); Francesca Caccini (1588—?) «La Liberazione di Ruggiero dall' isola Alcina» (1625, Ruggiero pääsemine Alcina saarelt), Luigi Rossi (1598 ? —1653) «Il Palazzo d'Atlante incantato» (1642, Hurmava Atlante palee), Georg Gaspar Schürmanni (1672—1751) «Orlando furioso» (1722), Joseph Touchemoulin'i (1727—1801) «IFurori d'Orlando» (1777, Orlando raev), Etienne Mehuli (1763—1817) «Ariodante» (1799), Simone Mayri (1763—1845) «Genevra di Scozia» (1801), Johann Friedrich Reichardt (1752—1814) «Bradamante» (1809).

Händeli ooper «Alcina» kuulub koos ooperitega «Rinaldo», «Teseo», «Amadigi di Gaula», «Admeto», «Orlando» ja «Giustino» niinimetatud võlu(ri)oopeerite hulka.

Teose kangelased teevad sündmuste kulgedes läbi arengu, mis vastab täielikult 18. sajandi valgustuslikele püüdlustele. Alcina muutub naudinguhimulisest võlurist armastavaks naiseks, Ruggiero kasvab oma ühiskondlikke kohustusi mõistvaks, vastutus-tundega tegutsevaks inimeseks, noorest Obertost kujuneb oma jõust teadlik võitleja. Seista oma ini-

mene-olemise eest tegude kaudu, seda sel viisil tõestada — see ongi ooperi teema. Ta on niisiis ideeliselt väga lähedane Shakespeare'i «Tormile», Mozarti «Võluflöödile» ja Beethoveni «Fideliolle», ulatades käe isegi Goethe «Fausti» nimitegelase kuulsale lõpumonoloogile:

«...vaid see on väärt nii vabadust kui elu, kes pidevalt nad kätte võitma peab...».*

«Alcina» muusika on vist küll Händeli samaaegsetest heroilistest ja lüürilistest meeleolukirjeldustest kauneim. Kogu ooperit läbib mõtlik ja rahulik pastoraalse idüllil hingus, millest tungivad esile traagilised, jõulised stseenid. Ooper pakub meile hea näite Händeli mitmepalgelisest karakterimisekunstist. Juba 1770. aastal kirjutas inglise muusikajaloolane Charles Burney, et Händeli «Alcinas» on ühendatud äärmiselt mitmekesised muusikalised väljenduslaadid, aariates esinevad tolle aja kõige erinevamad stiilid, mis sel viisil liituvad rikkalikult kujundatud harmooniliseks tervikuks.

Ooperi üksiknumbritest on tuntuimad Alcina aaria «Ombre pallide» (Mustad jõud) II vaatuse lõpust, Ruggiero nn. «Tiigriaaria» III vaatusest, eriti aga maailmakuulus «Verdi prati» (Haljad aasad) II vaatusest.

Pärast Händeli surma jõudis «Alcina» esimest korda uuesti lavale 1928. aastal Leipzигis. Algre-daktsioonis kõlas ooper tänapäeval esmakordselt Halles 1952. aastal Händeli-festivalil. Sellest ajast saadik on jätkunud võidukäik paljudel lavadel: 1957. a. Londonis, 1959. a. Stockholmis, 1960. a. Venezias, 1960. aastal jõudis ka teisele poole ookeani — Dallasesse USA-s, 1985. a. Berliinis jm. Nõukogude Liidus on käesolev lavastus esmakordne.

* A. Sanga tõlge

Lavastaja —

Eesti NSV teeneline kunstitegelane ARNE MIKK

Muusikaline juht ja dirigent —

PAUL MÄGI

Kunstnik —

Eesti NSV teeneline kunstitegelane UNO KÄRBIS

Koormeister —

ANNE DORBEK

Ballettmeister —

Eesti NSV rahvakunstnik MAI MURDMAA

Kontsertmeistrid —

Eesti NSV teeneline kunstitegelane REET LAUL,
JAANUS JUUL, VIIVE PAJURI, IVO SILLAMAA,
AARNE TALVIK

Ballettmeister-repetiitor — SVETLANA BALOJAN

Dirigendi assistent — ARVO VOLMER

Lavastaja assistent — NEEME KUNINGAS

Orkestri kontsertmeister —

Eesti NSV teeneline kunstnik MATI UFFERT

Etenduse juht — JÜRI KRUIUS